

فرآیند آموزشی :

ایفای نقش دانشجویان کارورز پزشکی در مدارس در جهت توانمند سازی فرزندان ایران (دانش آموزان) به مسائل بهداشتی و خود مراقبتی
برای اولین بار در سطح دانشگاه

حیطه نوآوری:

- تدوین برنامه و بازنگری برنامه های آموزشی
- روشها و تکنیک های آموزشی
- سنجش و ارزشیابی و اثربخشی آموزشی
- مرجعیت، رهبری و مدیریت آموزشی
- مشاوره و راهنمایی و فعالیتهای فرهنگی و امور تربیتی و اجتماعی
- محصولات آموزشی

نام صاحب فعالیت نوآورانه: دکتر سهیلا رشادت (ریاست قطب علمی آموزش پزشکی جامعه نگر، نماینده علمی قطب کشوری و مسئول عرصه پزشکی جامعه نگر) در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

نام همکاران: ریاست محترم مرکز بهداشت (دکتر نصیری)، نماینده محترم مرکز بهداشت (سرکار خانم کهراریان)، سوپروایزر آموزشی عرصه آقای سیروس کبودی - مدیران محترم مدارس در مقاطع ابتدایی، راهنمایی، دبیرستان

محل انجام فعالیت: مدارس شهر کرمانشاه، مرکز بهداشت شهرستان، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

مدت زمان اجرا: تاریخ شروع: ۱۳۹۲/۹/۲۳ تاریخ پایان: هم اکنون نیز در حال اجرا می باشد.

هدف کلی

- ایفای نقش دانشجویان کارورز پزشکی در مدارس در جهت توانمند سازی فرزندان ایران (دانش آموزان) به مسائل بهداشتی و خود مراقبتی

اهداف ویژه / اختصاصی

۱. لمس جامعه، به دور از محیط آموزشی (درمانگاه، بیمارستان)
۲. حساس سازی دانشجویان به پاسخگویی آنان به جامعه
۳. حساس سازی دانشجویان به پاسخگویی آنان به گروههای آسیب پذیر (کودکان و نوجوانان)

۴. ایجاد فرصت برای یادگیری
۵. امکان‌سازی تعامل دانشجویان با جامعه به زبان عام فهم
۶. توانمندسازی جامعه هدف (دانش آموزان) با کمک دانشجویان
۷. ایجاد انگیزه برای کارورزان به منظور تحرک در مسیر ایجاد و ارتقاء سلامت

بیان مسأله

موضوع سلامت از مهمترین مسائل مورد توجه جوامع است که هر ساله سهم زیادی از منابع هر کشور در جهت آن مصروف می‌شود. به همین دلیل، مسأله آموزش پزشکی و تربیت نیروهای انسانی کارآمد در حوزه‌ی سلامت، همواره مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی بوده است

آموزش پزشکی، به ویژه در دو دهه‌ی آخر قرن بیستم، با انتقاداتی جدی و گسترده از طرف متخصصین و دست‌اندرکاران آن مواجه گشته، به طوری که بسیاری از انجمن‌های تخصصی، سازمان‌ها و متخصصین، خواستار تغییر و انجام اصلاحات جدی در آموزش پزشکی گردیدند. از این رو، از دهه ۷۰ میلادی به بعد، تعداد زیادی از دانشگاه‌ها و موسسات آموزش علوم پزشکی با قبول ضرورت تغییر در آموزش پزشکی، پیشگام طراحی و اجرای روش‌های نوآور شده‌اند که از آن جمله می‌توان به برنامه‌های نوآور دانشگاه ماستریخت هلند (آموزش مسئله - محور) و دانشگاه نیوکاسل استرالیا (تلفیق آموزش علوم پایه و بالینی) اشاره کرد.

در کنار این مسائل، توجه بیش از اندازه سیستم آموزش پزشکی فعلی به درمان و آموزش‌های بیمارستانی منجر به مهجور ماندن موضوع بهداشت و پیشگیری سطح اول و حتی سطح سوم شده است در حالی که وظیفه‌ی پزشک تنها محدود به درمان نیست.

اهمیت «اجتماع» به عنوان تعهد دانشکده‌های پزشکی در جهت آموزش و فعالیت‌های خدماتی در جهت پرداختن به مسائل اولیه بهداشت و سلامت تعریف شده است. برای دانشکده‌های پزشکی چنین نقشی به معنای تمرین عملی علم پزشکی، آموزش بیرون از مکان بیمارستان و کلاس درس و بکار بردن این فعالیت‌ها می‌باشد. بنابراین حضور در جامعه - برای مثال مدارس و دیگر مکانهای تجمع افراد و شرکت در برنامه‌های پایش می‌تواند بعنوان آموزشی کاربردی و مفید به حال جامعه تلقی شود. از این رو توجه به بحث آموزش پزشکی و استراتژی‌های مختلفی که بدین منظور اتخاذ می‌شود و دقت نظر در این مباحث، موضوعی مهم و شایسته توجه است.

شرح مختصری از فعالیت صورت گرفته

این فرآیند آموزشی از آذر ماه ۱۳۹۲ در قطب پزشکی جامعه نگر انجام شد و فرآیند آن همچنان ادامه دارد. مقدمات کار به صورت بررسی متون و توجه به اسناد بالادستی و رسالت و اهداف قطب شروع شد سپس مکاتبات ریاست قطب با ریاست محترم مرکز بهداشت استان و تشکیل جلسات متعدد ریاست قطب با مسئولین بهداشت مدارس در سطح استان در محل عرصه جامعه نگر انجام شد. و سپس با نظر مسئول قطب مقرر گردید که در برنامه آموزشی دانشجویان معرفی شده به قطب در هر دوره آموزشی در عرصه کارورزان یکبار در مدرسه حضور یابند و در خصوص موضوعات بهداشتی متناسب با جنس، سن و مقطع تحصیلی جامعه هدف کار خود را در مدرسه جهت دانش آموزان ارائه نمایند. مضافاً بر اینکه موضوعات ارائه شده در مدرسه از قبل توسط کارورزان با نظارت قطب تهیه و طبق برنامه اصلاحات آن انجام میشد و سپس در روز مورد نظر دانشجویان به همراه نماینده محترم بهداشت مدارس و با هماهنگی مدیر و معلمین مدرسه در مدرسه حضور می یافتند و به آموزش می پرداختند. در رابطه با موضوعات بهداشتی ارائه شده به دانش آموزان، بسته های آموزشی از طرف کارورزان ارائه شد. همچنین موضوعات در قالب مجله علمی آموزشی نسیم سلامت در اختیار آنان قرار گرفت. تأکید آموزش در این فرآیند، مبتنی بر آموزش چهره به چهره بود.

این فرآیند موجب گردید تا حضور در مدرسه و درک عینی جامعه به دور از محیط آموزشی روتین دانشجویان (درمانگاه و بیمارستان)، تکلیف حضور مسئولانه آنها را در جامعه متبلور سازد. در این فرآیند بیش از هزار دانش آموز زیر نظر این قطب تحت آموزش بهداشتی قرار گرفتند و مستندات و تاییدیه همکاری در فیلد موجود است.

قطعاً اگر بخواهیم دانشجویان را با جامعه ای که قرار است در آینده به آن خدمت کنند بیشتر آشنا سازیم و اگر بخواهیم آنان را همچون سربازان سلامت پیروانیم بی شک "مدارس" می تواند شروع خوبی برای این امر باشد، ضمن اینکه بهره مندی دانش آموزان از دانشجویان پزشکی نیز در ارتقای دانسته های علمی و بهداشتی آنان مفید فایده می باشد و دانشجویان می توانند در راستای ایجاد خود مراقبتی در سطح فرزندان ایران نقش ایفا نمایند. این برنامه در کوریکولوم آموزشی دانشجویان کارورز معرفی شده به قطب قرار داده شد و از طریق Logbook آموزشی کارورزان و گزارش کار آنان و بازدیدهای حضوری قطب مورد رصد و پایش قرار می گیرد.

این فرآیند مبتنی بر حیطه‌های تدوین برنامه و بازنگری برنامه های آموزشی، استفاده از روشها و تکنیک‌های آموزشی و همچنین مرجعیت، رهبری و مدیریت آموزشی قطب در راستای توسعه نوآوری آموزشی در سطح دانشگاه و مبتنی بر اهداف وزارت متبوع می باشد.

نتایج حاصل از فعالیت

با اجرای این فرآیند آموزشی، فراگیران از تدوین و اجرای فعالیت آموزشی و امکان فرصتی نو برای یادگیری رضایت داشتند و استقبال می کردند.

۱. تمرین پاسخگویی به جامعه
۲. تمرین تعامل با کودکان، نوجوانان و جوانان
۳. توانمند ساختن جامعه در راستای سلامت
۴. استفاده از فرصتهای موجود در جهت آموزش
۵. عمل نمودن به سیاستهای ملی سلامت
۶. حساس سازی دانشجویان به حفظ و ارتقا سلامت در سطح جامعه با ایفای نقش خود به عنوان سربازان حامی سلامت در جامعه
۷. با اجرای این فرآیند آموزشی، فراگیران از تدوین و اجرای فعالیت آموزشی و امکان فرصتی نو برای یادگیری و ایفای نقش رضایت داشتند و استقبال می کردند.

سطح نوآوری:

این فرآیند در سطح دانشگاه برای اولین بار صورت گرفته است

اینجانب دکتر «سهیلا رشادت» اینجانب دکتر «سهیلا رشادت» ایده پرداز و مجری فرآیند بوده و متعهد می گردم کلیه اطلاعات مبتنی بر واقعیت ترتیب داده شده است. مستندات انجام این فعالیت آموزشی با تایید مدیران مدارس همکار در مجموعه موجود است. این فعالیت آموزشی در کوریکولوم آموزشی کارورزان پزشکی و logbook آنان و گزارش کارورزان درج گردیده است. برگزاری مرتب کلاسها مورد رصد و پایش قرار میگیرد. فالبته کلاسها در زمان تعطیلات تابستانه و امتحانات بدلیل عدم امکان حضور دانش آموزان موقتا متوقف بوده و مجددا پس از از سرگیری فعالیتها در مدارس برگزار شده است.